

Het Kenniscentrum in 2008

Om gemeenten, schoolbesturen, scholen en ouders te ondersteunen bij het tegengaan van segregatie in het onderwijs, is er vanaf april 2007 het Kenniscentrum Gemengde scholen, gefinancierd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, uitgevoerd door CED, en Walraven & Haest. Door middel van het verzamelen en verspreiden van kennis worden scholen, ouders en gemeenten geactiveerd om samen kleurrijke scholen te creëren in het primair en voortgezet onderwijs. Er worden activiteiten ontplooid zoals het verzamelen van en stimuleren van lokale initiatieven door goede voorbeelden te formuleren, bijeenkomsten organiseren, signaleren en ontsluiten van onderzoek, zorgen voor kennisuitwisseling tussen gemeenten, et cetera.

Daarnaast begeleidt en ondersteunt het Kenniscentrum 7 gemeenten in Nederland: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Nijmegen, Deventer en Eindhoven. In deze gemeenten zijn pilots gestart die er voor moeten zorgen dat het aanbod van de basisscholen in de betreffende gemeenten gemengder wordt. Op de manier ontstaat er bovendien kennis waarmee andere gemeenten in de toekomst aan de slag kunnen gaan. In de pilot-gemeenten wordt bijvoorbeeld geëxperimenteerd met een vast aanmeldmoment, vriendschapsscholen en ondersteuning van ouderinitiatieven.

Congres najaar 2008

Het Kenniscentrum Gemengde Scholen is begonnen met de voorbereiding voor een congres in het najaar van 2008. Tijdens uitwisselingsbijeenkomsten komen Nederlandse onderwijssegregatiedeskundigen als Bowen Paulle, Paul Jungbluth, Geert Driessen, Sjak Rutten en Sjoerd Karstens bij elkaar. Samen met hen wil het Kenniscentrum komen tot een samenvatting van "Welke wegen leiden naar Rome?" ofwel welke perspectiefrijke wegen leiden volgens ons tot gemengde scholen? Doel is te zorgen voor uitwisseling over wat wij als Kenniscentrum - liefst op basis van onderzoek - kunnen zeggen over onder andere: het onderwijssegregatie-probleem, waarom gemengde scholen een oplossing vormen, welke wegen kansrijk zijn, wat de zwakke en sterke punten van de verschillende wegen zijn en onder welke voorwaarden ze effectief kunnen zijn. Tijdens het najaarscongres van het Kenniscentrum zullen de opbrengsten gepresenteerd worden en zal er over de verschillende 'wegen' gedebatteerd worden. Daarnaast kunnen er verschillende workshops gevolgd worden. Het congres zal worden bijgewoond door staatssecretaris Sharon Dijksma. Exacte datum krijgt u in een latere nieuwsbrief.

Amsterdamse ouderbijeenkomst een succes

Op 27 mei organiseerde het landelijke Kenniscentrum Gemengde Scholen, samen met de stichting Kleurrijke Scholen en Onderwijs Consumenten Organisatie (OCO) een uitwisselingsbijeenkomst voor Amsterdamse oudergroepen. Ouderinitiatieven, waarbij een groepje 'witte' ouders zich gezamenlijk inschrijft op een 'zwarte' school, blijken ook in Amsterdam vaak succesvol bij het kleurrijk maken van scholen. De bijeenkomst vond plaats in Basisschool De Corantijn - één van de scholen waar

een lobbygroep actief is – en was gericht op de steun die de ouders van deze prachtige initiatieven verdienen. Zij creëren tenslotte mooie gemengde scholen. Daarom kregen ze op de bijeenkomst een pluim voor het goede werk dat ze verrichten.

Tijdens de bijeenkomst speelden de ouders in groepjes een speciaal ontwikkeld 'ervaringen & uitwisselingsspel', waardoor er onderling gemakkelijk kennis werd gemaakt en ervaringen uitgewisseld werden. De drempels en struikelblokken die tijdens het spel naar boven kwamen zijn opgeschreven en worden verwerkt in een pamflet dat naar de portefeuillehouders onderwijs van de verschillende stadsdelen en de Raadscommissie Onderwijs van gemeente Amsterdam zal gaan. In het pamflet staan o.a. hulpvragen, verzoeken en tips. De eerste uitkomsten van de bijeenkomst werden in ontvangst genomen door Godfried Lambriex, portefeuillehouder onderwijs van Stadsdeel De Baarsjes.

De oudergroepen gaven aan erg blij te zijn met de steun van elkaar en die van de organiserende partijen. Zij vroegen om een vervolgbijeenkomst en die komt er in het najaar van dit jaar.

Kennisreeks: 'Interculturele dialoog in het onderwijs'

In een samenleving waar het maatschappelijk debat steeds verder polariseert is het belangrijk om terug te gaan naar de basis en te kijken naar hoe het 'debat' op jonge leeftijd gevoerd wordt en zich ontwikkelt. De school is een plek waar jonge mensen elkaar dagelijks ontmoeten en in dialoog gaan met elkaar en hun omgeving. Op welke manieren hebben leerlingen met verschillende culturele achtergronden op school contact met elkaar? Is er ook sprake van daadwerkelijk begrip voor elkaar? Wat is een 'interculturele dialoog' eigenlijk en hoe wordt deze op scholen gevoerd?

In het kader van het Europese Jaar van de Interculturele Dialoog 2008 organiseert het Kennisnet Integratiebeleid en Etnische Minderheden (KIEM) van Nicis Institute in samenwerking met Kenniscentrum Gemengde Scholen een kennisreeks over de interculturele dialoog in het onderwijs. In deze kennisreeks delen professionals vanuit praktijk, beleid en onderzoek hun kennis en ervaring met elkaar op het gebied van de interculturele dialoog in het onderwijs. Het doel is om het thema te verkennen, een verdiepingsslag te maken binnen het thema en uiteindelijk tot aanbevelingen te komen voor de (nabije) toekomst.

De kennisreeks bestaat uit drie (besloten) expertateliers en een afsluitend (openbaar) kennisatelier. In de expertateliers zal een kleine groep experts van uitvoeringsprofessionals, beleidsmakers en onderzoekers hun kennis en ervaring op het gebied van de interculturele dialoog in het onderwijs met elkaar uitwisselen en bediscussiëren. Aan de hand van verschillende deelthema's verdiepen zij zich in het onderwerp om uiteindelijk tot concrete aanbevelingen te komen.

De resultaten en aanbevelingen uit de expertateliers worden op 20 november gepresenteerd aan een breder publiek uit het onderwijs en de beleidspraktijk in een landelijk kennisatelier. In deelsessies worden succesvoorbeelden uit de praktijk gepresenteerd en gaan deelnemers met elkaar in gesprek over de mogelijkheden van ontwikkeling van initiatieven in de eigen stad of school.

Onderwijssegregatie bestrijden in het voortgezet onderwijs

Segregatie in het voortgezet onderwijs is een probleem waar steeds meer scholen tegenaan lopen. Een inventariserend onderzoek van Walraven & Haest heeft enkele perspectieven opgeleverd die scholen, schoolbesturen en gemeenten handvatten bieden om segregatie te bestrijden en integratie te bevorderen.

Segregatie in het voortgezet onderwijs is een belangrijk probleem, onder andere omdat de school bij uitstek de plaats is waar jongeren kunnen leren omgaan met

de diversiteit aan culturele groepen in de samenleving. Dat wil niet zeggen dat we veel weten over een adequate aanpak ervan. Er zijn allerlei signalen dat het probleem in het veld wordt gevoeld en beleefd, maar er is geen sprake van een gerichte zoektocht naar effectieve manieren om segregatie tegen te gaan. Dat kan onder andere komen doordat men onvoldoende weet over een mogelijk effectieve aanpak. Daardoor ontstaat de neiging het probleem voor zich uit te schuiven. Wat er in Nederland gebeurt om deze tendens tegen te gaan, is in opdracht van OCW in kaart gebracht. Het verkennende onderzoek richtte zich op het opsporen van activiteiten in het voortgezet onderwijs die segregatie tegengaan en integratie bevorderen. Daarmee werd voor het eerst in kaart gebracht wat er in het voortgezet onderwijs op dit terrein gebeurt. De voorbeelden die de onderzoekers hebben gevonden, kunnen in vier perspectieven of oplossingsrichtingen worden geordend, namelijk:

1. Afspraken van gemeenten en schoolbesturen over toelatingsbeleid en schoolgrootte, om leerling-stromen te beïnvloeden;
2. Acties van individuele scholen om verschillende groepen leerlingen te werven (etnische groepen, vmbo-havo-vwo leerlingen);
3. Uitwisseling van ervaringen en collegiale consultatie tussen professionals (schoolleiders, docenten) van verschillende scholen;
4. Bevorderen van integratie binnen de schoolpraktijk.

De vier perspectieven bieden een eerste oriëntatie op activiteiten die gekozen kunnen worden om onderwijssegregatie tegen te gaan. Ze bieden handvatten om het probleem aan te pakken voor gemeenten, scholen en schoolbesturen. Dat aanpakken noodzakelijk is, blijkt onder meer uit artikelen, zoals dat van journalist en onderzoeker Anja Vink in september 2007 in NRC Handelsblad. Of uit een artikel in maart 2008 in Trouw. Dit artikel werd besproken in het vragenuur met de Tweede Kamer en leidde tot de toezegging van staatssecretaris Van Bijsterveldt om een bijeenkomst te beleggen met de wethouders onderwijs van de grotere gemeenten.

Het Kenniscentrum stelt voor om de inventarisatie als beginpunt te nemen van een gerichte nadere zoektocht naar effectieve manieren om segregatie in het voortgezet onderwijs tegen te gaan en integratie daar te bevorderen. Het volledige rapport is te downloaden van www.gemengdescholen.nl.

Heeft u goede voorbeelden, het Kenniscentrum hoort ze graag:
info@kenniscentrum.nl .

Nieuws op de website www.gemengdescholen.nl

De website vormt het hart van het Kenniscentrum. Hier vindt u een overzicht van bruikbare en kant en klare informatie, nieuws en achtergronddocumentatie. Waaronder o.a.: voorbeelden en een stappenplan voor ouders. Nieuw op de website: een stappenplan voor gemeenten, scholen en schoolbesturen in het primair en voortgezet onderwijs. En het eerder genoemde onderzoek naar goede voorbeelden in het voortgezet onderwijs.

Het Kenniscentrum Gemengde Scholen is ook in te schakelen voor workshops, presentaties of cursussen. Mail voor informatie met info@kenniscentrum.nl. Maak het onderwijs rijk en kleur het in. Kijk op: **www.gemengdescholen.nl** . Heeft u een goed voorbeeld? Meld het ons alstublieft.

